

TEMA:

Valpetrening

tekst: Hanna Bjørk , oversettelse og illustrasjoner/foto: Anne E. Nordheim

Valp i huset

Alle hundeeiere vil vel ha en veloppdragen og trivelig hund som fungerer sammen med familien – og når den er alene hjemme. Vi vil kunne ha den med oss overalt uten at den er grunn til irritasjon og skade, og selvfølgelig vil vi kunne ha den løs når det er tillatt og vite at den kommer når vi roper på den. Dessverre så fødes ikke valpen med alle disse egenskapene i seg! Det er faktisk ditt ansvar å oppdra din valp slik at du får den hunden du vil ha. Det hjelper litt å vite hva du kan kreve av valpen/unghunden i forskjellige perioder.

Det gjelder å ha rett trening til rett tid.

Din oppdretter har tatt hånd om valpen i den første åtte uker, så er det din tur! Og du får akkurat den hunden du fortjener!

De første ukene i sitt nye hjem

I de første ukene i sitt nye hjem vil valpen ha fred og ro. Den vil ha en beskyttet plass hvor den kan sove og hvile uforstyrret.

Ofte velger valpen soveplassen sin selv. IKKE forstyrre valpen når den sover. Det kan være en viktig regel å etablere spesielt om du har barn i huset eller andre hunder.

Det finnes hundesenger i hardplast som ikke er så lett å bite i stykker, og disse er anbefalt fremfor stoff og rottering/kurv. Man kan også kjøpe en dyne til valpen som den kan ha som sin egen. Den er lett å vaske og kan tas med i bilen eller når du skal ha med valpen på besøk et sted. Skal du ha hunden din sovende i et bur om natten/dagen så kan dette

også etableres nå som valpen eget sted. Det er ikke lov for barn å leke inne i buret til valpen...dette er hundens fristed.

Ta det rolig med valpen og la den få utforske et rom om gangen i huset. Kanskje kan du sove sammen med valpen de første nettene, for da føler de seg gjerne ensomme og forlatte av mor og søsken.

(det kan være lurt å ha med et lite teppe til valpen mens den enda er hos moren sin, slik at når du reiser hjem med valpen kan den få med seg litt lukter som er kjente. Legg denne der valpen skal sove)

Den første uken i sitt nye hjem trenger valpen ingen mosjon eller sosial trening utenfor hjemmet. Naboer og venner får vente til valpen er ordentlig husvarm før de kommer på besøk.

Få med informasjon om måltider av oppdretteren, eller kontakt vetrinær/dyreforretning. Etabler gode vaner fra starten av hvor valpen også får spise på en fast plass.

Renslighet – husren

Å begynne treningen med å få valpen renslig/husren kan du gjøre med en gang du får den i hus.

Så fort valpen våkner vil den tisse og da kan du ikke vente – den må ut med en gang! Dette gjelder også etter at den har lekt og etter at den har fått mat. Så fort den har sovet, lekt eller spist tar du med valpen ut så den får gjort fra seg ute – gjerne til samme plass hver gang, og ut gjennom den døren som du ønsker at den skal gå til. Når den har tisset og bærsjet så rose den godt og mye.

Husk at valpen er ikke fysisk utvokst slik at den har helt kontroll på tiss og avføring før etter tolv uker. Skulle det skje en ulykke inne, så tørker du bare opp og gir ingen belønning. Snart lærer valpen seg at den kun får ros når den har gjort fra seg ute. Og det er få hunder som sjeldent blir husrene!

Finne sin plass i familien

Begynn med en gang å lage rutiner for valpen. Ved å gjøre samme ting på samme tid hver dag gir valpen trygghet og den tilpasser seg raskere det nye livet med sin nye familie. Det er viktig da at alle i familien overholder de samme rutinene og reglene og er konsekvente.

Ingen hunder er født barnevennlige, og det er derfor opp til deg som leder å se til at barn og hund vil fungere på beste mulig måte. Lær barna dine at de skal respektere valpen. Og valpen må lære seg og ikke være for hardhendt mot barna.

Tar du med valpen på et valpekurs, vil instruktøren kunne fortelle deg at valpen ser på små barn som valper til de blir en tolv-tretten år. Ha med barna på kurs for at de også skal lære seg godt hundevett.

Når du skal lære valpen hva den heter, kan du for eksempel gjøre slik: Hver gang valpen tar kontakt med deg spontant, si valpens navn og gi en liten godis. Slik får du en positiv innlæring av navnet.

Fred og ro

La valpen hvile så lenge den vil. Akkurat som små barn trenger valpen mye søvn. Gjør rom for hvilepauser når den er mett, har lekt og vært ute og gjort fra seg. Gi den noe å tygge på og la den være i fred en stund. Det er helt fint å ignorere den og gi den ro på den måten.

Lek og trening

Unngå kampeleker som leder til ukontrollerbar oppførsel og mye stress- Lek heller på en slik måte som bygger samarbeid og kontakt, la den bære og hente ting, gjem en leke eller en godis og la den lete etter den. Det kan være lurt å begynne å trene valpen flere ganger per dag men bare et par minutter om gangen. Du kan for eksempel lære den til å sitte før den får mat, å se på deg før du slipper den løs, og andre ting som kan være praktisk i deres felles liv sammen.

Uansett er repetisjon ofte i løpet av dagen mer motiverende enn samme ting veldig mange ganger etter hverandre. Ros på en slik måte at du belønner valpen men ikke girer den helt opp.

Det er ditt ansvar å gi valpen de verktøyene den trenger for at dere skal ha en god hverdag. Legg arbeid og energi i det som er viktig i hverdagen som ditt forhold til valpen og den grunnleggende hverdags lydigheten.

Lær hunden KOM/HIT,NEI,SITT,LIGG,BLI og å gå pent i bånd. Da blir det enklere og hyggeligere for både deg og din hund å leve sammen. La ikke valpen få gjøre ting som den ikke skal få gjøre som voksen!

Du kan enkelt lage egne leker; en tom tørkerull med godis og nedklemte endestykker er spennende å fikle med. En kasserolle opp ned med godis inni holder valpen i aktivitet en stund.

Unngå å bruke NEI og FY, skap først en god relasjon med valpen. Si ifra når det kreves, men husk at valpen er som et lite barn. Ikke skrik. Du må lære den rett oppførsel og det lærer den best gjennom positiv forsterkning. Først når hunden vet hva du forventer kan du begynne å stille krav til den. Forsøk å være tydelig når du korrigerer valpen så den forstår forskjellen på rett og galt. Dersom valpen gjentar den uønskede oppførselen er det ikke sikkert at den har forstått deg ordentlig, du har altså ikke vært tydelig nok, og må korrigere tydeligere neste gang.

Det hender noen ganger at man må ta et tak i hunden, og gjør da som tispå

når hun retter på valpene sine. Ta raskt tak i nakkeskinnet, snak lavt og bestemt. Tenk det at du prater som en hund som knurrer lavt. Og så slipper du. Når hunden slutter med ugagn blir dere sams igjen.

Alene trening

Alene trening begynner egentlig så fort du får hunden hjem. Å være alene en bitte liten stund om gangen er begynnelsen på alenetreningen. Du kan begynne med å la valpen vokne alene i det rommet den sovnet i. Når den våkner finner den deg. Og får masse ros når den finner deg. Siden kan du øke tiden den er alene. Gå for eks ut med søppel mens den er alene inne, da hører du om den blir urolig. Er den urolig må du trene med kortere tid. Om du trenger å være borte en lengre tid så sørg for at den har vært ute å lekt og gjort fra seg,og så sovner den godt etter en liten stund. Trener du med bur legger du den i buret. Du kan sysselsette den med å gi den en kjeks, en rå gulrot, tyggeben av oksehud eller et margben. Det er viktig at du er bestemt og ikke nøler når du går fra den. Det skal være en selvfølge at den skal være alene hjemme når du stenger døren.

Om valpen bjeffer når du går er det viktig å ikke gå tilbake til den. Vent til valpen er stille før du går inn til den igjen, slik får den belønning for å være stille.

Lag ikke masse oppstyr når du kommer hjem. Ikke hils på den med en gang, men ignorer den litt først.

Lær valpen din å slappe av og ta det med ro

Dersom du hver dag går gjennom valpens pels, ører, øyer, hale og poter får du en utmerket anledning for din valp å venne seg til deg og å bli håndtert.

Legg valpen på ryggen i fanget ditt og undersøk forsiktig hele hunden. Kos den på magen. Du kan også innimellom stille valpen på et bord slik at den blir vant til å stå høyt oppe. Dette er en fordel når den skal klippes og når den skal til veterinæren. HUSK gå aldri fra valpen på bordet!

Pelsen skal være myk, og huden fri for småsår. Øynene klare og uten rusk.

Vi har det ofte travelt med å lære valpen en hel masse kule triks og saker, og det å lære den å slappe av er ofte noe vi ikke prioriterer eller rett og slett glemmer. Aktivitet, fart og moro er ikke noe problem, det klarer alle hunder. Passivitet derimot er krevende.

Allerede når valpen er åtte uker gammel så kan man lære den å slappe av. Når valpen har spist, lekt og vært ute og gjort fra seg kan det være et godt tidspunkt for litt passivitets trening. Sett deg på gulvet å lokk den til deg, eller hent den, legg den forsiktig på siden mellom bena dine, prat rolig og kos med den til den slapper av. Ofte sovner den etter en stund og da lar du den bare ligge alene.

Det som er viktig i all trening er at du har god kontakt med valpen din. Valpen må være trygg og stole på deg. Den må se på deg som sin leder. Det gjelder i alle hverdagssituasjoner som det å gå pent i bånd, spise mat osv. I matsituasjonen kan mat for eksempel be den om å sitte og servere maten med et "hversågod" når den sitter stille og ser på deg. Slik får du gradvis et lederskap. Det er du som bestemmer, når, hvor og hva valpen skal spise.

Gå gjerne et valpekurs. Der får du masse god hjelp for å få til en enkel hverdags lydighet. Du får god instruksjon på hvordan akkurat du og din valp kan lære det dere trenger for å ha et godt hundeliv sammen.

Gå på en aktiv tur

Det er viktig for oss hundeeiere at vi kan ha våre hunde løse når vi går tur uten at de løper sin vei! Du må selv aktivere din valp på turen for at den skal syns at det er gøy å være hos deg og ikke løpe langt unna for å se om det er noe mer spennende der.

Gjør noe gøy med hunden på tur. Kast en leke eller en tennisball når hunden kommer til deg, for da vet den at det skjer noe gøy når den kommer til deg.

Du får en alert og morsom hund om du selv er litt oppfinnsom. Og det mot-

satte. Er du kjedelig på tur finner hunden gjerne på noe på egenhånd. Eller forsvinner etter en hare eller et rådyr.

Lat som om du mister en vante, første gangen når valpen ser det men ikke får hente den med en gang, så sender du den av gårde med for eksempel en kommando "lete" (om du trener din hund til jakt så bruk et annet ord enn det du bruker på søk)

Disse oppgavene får man variere etter valpens alder og evne. Begynn med enkle øvelser og avansere oppgavene etter hvert.

Når den blir gammel nok fins det morsomme kurs du og valpen kan gå på. For eks kantarellsøk.

Sosialisere, og miljøtrening for valpen

Når den første måneden har gått og valpen kjenner deg, kan du ta den med i bilen og besøke venner og kjente. Bor du i byen er det fint å gå tur i skogen slik at den får venne seg til luktene der. Og omvendt om du bor på landet kan du reise til byen.

En hund som lever et beskyttet liv i sine første leveår kan bli nervøs og sjokkert over alle nye ting den ser og opplever. Det kan være vanskelig å trene slik engstelse og nervøsitet bort fra eldre hunder.

Utsett ikke den unge hunden for det den ikke kan klare

Det er viktig at du som hundeeier lærer deg din hunds grenser og hva den kan evne å klare. Krev kun det du vet den kan klare, ellers blir både du og hunden ulykkelige.

Et eksempel: De fleste valper og unge hunder har vanskelig for å la være å passere hunder uten å ville løpe frem og hilse når den er løs. Om du ser at det nærmer seg en hund, lokk til deg hunden og lek med den til den andre hunden har passert og er borte. Da kan du slippe hunden igjen.

Denne treningen fører til at når din

hund ser en annen hund så vil den leke med deg, og det beste av alt er at du kanskje unngår en konflikt. Når hunden er eldre holder det med å bare lokke hunden til seg til en liten godbit og ros.

La valpen få være valp

Ingen kan fortelle deg hvordan din valp kommer til å bli. Det eneste som er sikkert er at noe kommer til å gå i stykker, ulykker vil skje, du kommer til å sove dårlig innimellom og du kommer til å gjøre feil når du trener hunden din, og du kommer til å havne i situasjoner du aldri hadde drømt om! Det er akkurat slik det er og skal være, og som med barneoppdragelse må man ha en stor porsjon selvinnsikt, humor og en stor porsjon tålmodighet. Kan man le, lære å gå videre blir alt så mye enklere for både deg og hunden. De virkelig gale situasjonene er de man husker og ler av når hunden blir voksen. Se på valpetiden som begynnelsen på en livsreise der du har gleden av å overvære hundens utvikling og hvordan den lærer seg alt den trenger, det er både morsomt og interessant.

La valpen være lykkelig og full av livsglede og nyt den korte valpetiden. Du kommer til å savne den når den er over.

Valper liker å tygge på ting. I stedet for å bråke med den, fjern sko og barnas leker fra gulvet så man unngår konflikter.

Alle hunder blir renslige før eller senere. Og de fleste hunder lærer seg at

man kan tygge på ben og egne leker og er fornøyde med det.
Alt ordner seg til slutt

De fleste valper utvikler seg til passelig lydige hunder med tiden. Og de fleste hundeeiere utvikler seg deg til passelig flinke hundetrenerne. Forskjellige individer med forskjellige gemytt utvikler seg naturlig nok til forskjellige personligheter. Din valp kan utvikles til en glad og lydig hund, eller en mindre glad og lydig hund. Det er opp til deg som hundeeier hvordan du vil at din hund skal være som voksen.

Selv har jeg heller en frisk, glad og kanskje mindre lydig hund som innimellom tar eget initiativ, enn at jeg har en perfekt lydig hund som ikke er glad og sjelden tar initiativ.

Vi skal leve med våre hunder i forhåpentligvis et drøyt tiår så hvorfor ha det så travelt med å få de lydige. Bruk tiden, det har både du og hunden din godt av.

Lag en plan

Bestem i familien hva som er riktig for dere. Hva slags voksen hund dere vil ha, og hvilke regler og hva dere trenger å gjøre for å nå det målet.

En liste kan for eks. Se slik ut:

- Ikke bite på hender og føtter
- Komme på innkalling når den er løs
- Gå pent i bånd uten å dra
- Kunne gå forbi andre hunder uten å mase frem for å hilse
- Stoppe på komando(når hunden er løs og lenger borte)
- Kan sitt, ligg og bli
- Ikke hoppe når den hilser på mennesker
- Kan være alene hjemme
- Ikke bjeffer når den sitter i bilen eller ute i hagen
- Ikke jager dyr, biler, sykler, joggere mm
- Kan være rolig inne (etter at den har vært ute såklart)
- Lar seg håndtere og kan sjekkes og tas på av en fremmed person

HA ET GODT HUNDELIV!

